

ספר
דף על הדף
על מסכת תענית

פרק ראשון

דף ב' ע"א

במשנה: מאימתי מזכירין גבורות גשמים.

בחידושי הגאון ר' שלמה מוילנא, מעיר על ההבדל בין הזכרת גשמים שמזכירים בלשון מוריד הגשם, ואילו בשאלה ותן טל ומטר, ומדוע בזו גשם ובזו מטר. וכתב בספר משנת משה ליישב, דגשם המה הטיפות הגסות והגדולות וע"כ מתאים הלשון מוריד, דלטיפות גדולות צריך הורדה. אבל מטר הם הטיפות הדקות, שאינן צריכות הורדה מיוחדת. **בס'** ילקוט דברי אסף כתב עפ"י מה שחילק המלבי"ם שגשם הוא הטבעי שיוורד בזמנו ומטר הוא היורד ע"י השגחה מיוחדת, ולכן בברכה שמזכירין גבורות הגשמים, מזכירין מה שיוורד בעתו עפ"י זמנו המיוחד, אבל בברך עלינו מתפללים שגם אם עבר העת יהי מטר מחוץ לדרך הטבע.

★★

במשנה: הואיל ואין הגשמים אלא סימן קללה בחג וכו'. **הגיד** אדמו"ר הלב שמחה זצ"ל בשם חמיו הרה"ק ר' נחמ"א אלתר זצ"ל בנו של מרן השפת אמת זצ"ל "גשמים בחג" מי שחושב על גשמיות בחג, הרי זה סימן קללה ח"ו.

★★

בריטב"א בסוגין הביא בשם רבינו אפרים דגשמים בחג סימן קללה אינם אלא ביום טוב ראשון שאז יש חובה לאכול בסוכה, משא"כ בשאר ימי החג שאינם אלא רשות אינם סימן קללה, (ובריטב"א תמה עליו מסוגיין דמשמע דבכל ימי החג הווי סימן קללה, וכתב דביום טוב א' הוי סימן קללה, ובשאר ימי החג הוי לא סימן קללה ולא סימן ברכה).

בביכורי יעקב (סי' תרל"ט ס"ק ל"ט) כתב בדיוק להיפוך, שבלילה הראשון, שאז יש חובה לאכול בסוכה, אז אדרבה כשזה עולה לו בקושי, הרי זה רק למען הרבות לו שכרו, דלפום צערא אגרא, ורק בשאר ימי החג, שאינו אלא רשות, אם יורד אז גשמים, הוי כעבד שבא למזוג כוס לרבו, והוה סימן קללה.

★★

וראה בספר "דף על הדף" עמ"ס סוכה (כ"ח ע"ב) אריכות גדולה בענין זה עפ"י דברי הרמב"ם בפיה"מ שם שכתב להדיא דהסימן שאינו יפה לירידת הגשמים הוא רק בתחילת החג ע"ש.

★★